

Porozumienie
dla Bezpieczeństwa
w Budownictwie

STANDARD BHP

14.7

PIŁY TARCZOWE

Standard ten zawiera minimum wymagań, jakie należy spełnić dla zapewnienia bezpieczeństwa podczas prac z wykorzystaniem pił tarczowych.

UWAGA

Piły tarczowe są jednymi z najbardziej niebezpiecznych urządzeń do obróbki takich materiałów stosowanych w budownictwie, jak: drewno, galanteria kamienna i metal. Urazy spowodowane kontaktem z obracającą się tarczą tnącą piły tarczowej, odrzutem obrabianego materiału lub odbiciem ręcznej piły tarczowej są zazwyczaj urazami ciężkimi: głębokie rany cięte lub szarpane, amputacje, rany tłuczone głowy.

W przypadku pytań lub wątpliwości skontaktuj się z najbliższym specjalistą BHP.

Standard ten:

- zawiera wymagania wynikające z prawa i norm polskich oraz wewnętrznych uregulowań Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- jest obligatoryjny dla wszystkich jednostek Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie,
- pomaga zapewnić bezpieczne i skuteczne praktyki podczas prac.

A. WSTĘP

1. Ze względu na rodzaj obrabianego materiału piły tarczowe dzielimy na piły do cięcia drewna, do cięcia metalu oraz do cięcia galanterii betonowej i ceramiki budowlanej.
2. Ze względu na budowę i sposób obróbki materiału piły tarczowe dzielimy na stołowe (obrabiany materiał jest przesuwany po stole w kierunku tarczy tnącej) i ręczne (materiał obrabiany jest poprzez docisk tarczy tnącej).
3. Piłę tarczową mogą obsługiwać pracownicy, którzy za pisemnym potwierdzeniem zostali zapoznani z jej dokumentacją techniczno-ruchową i instrukcją bezpiecznej obsługi, zostali poinformowani o zagrożeniach występujących podczas pracy z wykorzystaniem piły tarczowej oraz przeszli szkolenie w zakresie bezpiecznego jej użytkowania.
4. Do obsługi pił tarczowych nie są wymagane specjalne uprawnienia.
5. Piły tarczowe, jako urządzenia zasilane elektrycznie, powinny posiadać aktualne pomiary elektryczne w zakresie rezystancji izolacji.

B. DZIAŁANIA PRZED ROZPOCZĘCIEM ROBÓT

1. Stanowisko pracy piły tarczowej stołowej usytuowane na wolnym powietrzu należy zabezpieczyć przed działaniem opadów atmosferycznych, wykonując zadanie tego stanowiska (Rys. 1).
2. Piła tarczowa stołowa powinna być ustawiona na utwardzonym, równym i stabilnym podłożu w celu zapobieżenia samoistnej, spowodowanej wibracją, zmianie położenia lub utracie stabilności.

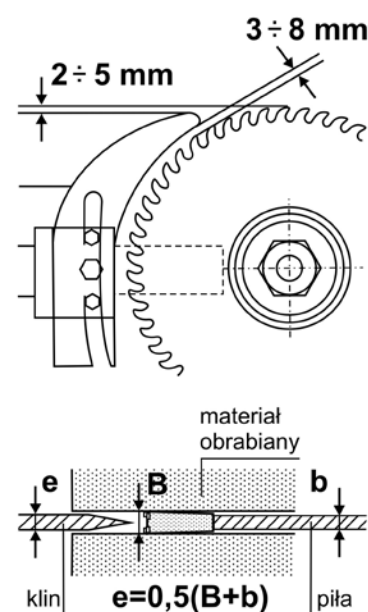

Rys. 1. Stanowisko pracy piły tarczowej stołowej

3. Na stanowisku pracy należy wywiesić instrukcję bezpiecznej obsługi użytkowanej piły tarczowej stołowej oraz listę pracowników, którzy zostali zapoznani z dokumentacją techniczno-ruchową i instrukcją bezpiecznej obsługi eksploatowanej piły tarczowej stołowej, a także zostali przeszkoleni w zakresie jej bezpiecznego użytkowania i uzyskali od bezpośredniego przełożonego zezwolenie na pracę na stanowisku obsługi piły tarczowej.
4. Obsługujący piłę tarczową ma obowiązek stosowania ochrony oczu i słuchu.
5. Na stanowisku pracy piły tarczowej należy umieścić znaki nakazujące stosowanie ochron osobistych.
6. Stanowisko pracy piły tarczowej do cięcia długich materiałów należy wyposażyć w stoły przedłużane lub podpory rolkowe.
7. Na stanowisku pracy piły tarczowej należy umieścić popychacze w celu ograniczenia kontaktu ręki pracownika prowadzącej obrabiany materiał z wirującą tarczą piły (Rys. 2).
8. Piła tarczowa stołowa powinna być uziemiona w celu zabezpieczenia pracowników przed porażeniem elektrycznym.
9. Na stanowisku pracy piły tarczowej stołowej należy umieścić pojemnik na odpady powstałe w wyniku obróbki.
10. Przed uruchomieniem piły tarczowej należy sprawdzić:
  - stan techniczny urządzenia, w tym stan i ciągłość przewodów zasilających, uziemienia oraz wyłącznika bezpieczeństwa,
  - czy na pile tarczowej nie pojawiły się widoczne zewnętrzne uszkodzenia,
  - stan, właściwe położenie i umocowanie osłon górnej i dolnej tarczy tnącej oraz osłon przekładni, kół i pasa napędzającego,
  - stan techniczny tarczy tnącej oraz jej centryczne zamocowanie,
  - stan, prawidłowy dobór i ustawienie klina rozszczepiającego.
11. Piła powinna być zamocowana na wrzecionie za pomocą tarcz dociskowych.
12. Tarcze dociskowe powinny przylegać do piły tylko przy obwodzie – pas szerokości 15-20 mm.
13. Nakrętkę mocującą tarcze dociskowe, a wraz z nimi piłę, należy dokręcać w kierunku przeciwnym obrotowi piły, co zapobiega jej obluzowaniu się podczas ruchu.
14. Każdorazowo po zamocowaniu tarczy należy sprawdzić próbnymi obrotami, czy obraca się równo i czy „nie bije”.
15. Klin rozszczepiający jest konieczny przy pilarkach tarczowych, przewidzianych do przecinania wzdłużnego. Powinien on być ustawiony w przepisowej odległości od piły, po uprzednim sprawdzeniu, że jego wielkość i grubość nadają się do założonej piły (Rys. 3).
16. Materiał, z którego powinien być wykonany klin rozszczepiający, jego wymiary oraz sposób mocowania określają przepisy szczegółowe oraz Polskie Normy.
17. Dopuszcza się mocowanie klina rozszczepiającego na górnej osłonie tarczy w przypadku, gdy średnica zewnętrzna tarczy, jaka może być zastosowana w pilarce zgodnie z dokumentacją techniczno-ruchową lub instrukcją obsługi, nie przekracza 315 mm. W tej sytuacji klin rozszczepiający powinien być wykonany tak, aby górna osłona tarczy była dostatecznie wytrzymała.
18. Prowadnicę należy dobrać tak, aby nie sięgała dalej niż do osi piły.
19. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości należy odłączyć piłę tarczową od źródła zasilania i zgłosić przełożonemu konieczność dokonania jej regulacji lub naprawy.
20. Do czasu wykonania regulacji lub naprawy należy umieścić przy pile tarczowej tablicę informującą o niesprawności urządzenia.
21. O ewentualnym zamiarze uruchomienia piły tarczowej należy poinformować pracowników znajdujących się w pobliżu.

Rys. 2. Popychacze

Rys. 3. Prawidłowe ustawienie klina względem piły tarczowej

C. DZIAŁANIA W TRAKCIE ROBÓT

1. Obróbkę materiałów z użyciem piły tarczowej należy wykonywać w hełmie ochronnym, ochronnikach słuchu, okularach ochronnych, a w przypadku braku odciągu pyłów, wiórów i trocin – w środkach ochrony dróg oddechowych.
2. Podczas cięcia piłą tarczową materiałów drewnianych należy sprawdzać, czy materiały te nie posiadają w sobie ciał obcych.
3. Cięty materiał należy wolno i ostrożnie przesuwając po stole piły tarczowej w kierunku tarczy tnącej.
4. W przypadku piły tarczowej ręcznej obracającą się tarczę tnącą należy wolno i ostrożnie dosuwać do obrabianego materiału.
5. Podczas ręcznego posuwu materiału należy stosować prowadnice ciętego materiału.
6. Podczas cięcia materiałów o małych wymiarach oraz w końcowej fazie cięcia wzdłużnego, w celu dosuwania materiału do tarczy tnącej, należy stosować odpowiednie popychacze z tworzywa sztucznego lub drewna.
7. Materiały przeznaczone do cięcia lub już pocięte trzeba składować tak, by nie stwarzały zagrożeń wypadkowych.
8. W przypadku możliwości zaistnienia odrzutu ciętego materiału, materiał do obróbki należy posuwać stojąc z boku maszyny i przecinanego materiału.
9. Czynności wymiany tarczy tnącej trzeba wykonywać w rękawicach ochronnych, po wyłączeniu piły tarczowej spod napięcia.
10. W przypadku prowadzenia prac na wysokości z użyciem pił tarczowych ręcznych, w zależności od rodzaju dostępu do stanowiska pracy oraz rodzaju samego stanowiska, należy postępować zgodnie ze standardem głównym: „2.0 Prace na wysokości” i standardami szczegółowymi: „2.1 Prace na wysokości – wymagania ogólne”, „2.2 Rusztowania”, „2.3 Pomosty robocze”, „2.4 Drabiny”, „2.5 Podnośniki” i „2.6 Roboty na dachach”.

D. DZIAŁANIA PO ZAKOŃCZENIU ROBÓT

1. Po zakończeniu pracy z wykorzystaniem pilarki tarczowej należy:
  - wyłączyć ją spod napięcia i zabezpieczyć przed ewentualnym włączeniem,
  - uporządkować stanowisko pracy, oczyścić elementy robocze z wszelkich zanieczyszczeń, usunąć odpady do przygotowanego pojemnika,
  - upewnić się, czy pozostawione stanowisko pracy nie stwarza zagrożeń dla innych pracowników.

E. ZABRANIA SIĘ:

1. Pochylania się zbyt nisko nad ciętym materiałem.
2. Znajdowania się w miejscu, w którym może nastąpić odrzut obrabianego materiału.
3. Cięcia materiału piłą tarczową z uszkodzoną, stępioną lub pękniętą tarczą.
4. Zdejmowania osłon i innych zabezpieczeń z piły tarczowej w trakcie pracy.
5. Regulacji, czyszczenia lub konserwacji piły tarczowej podczas włączonego zasilania.

6. Hamowania tarczy tnącej piły tarczowej poprzez boczny docisk do tarczy przy użyciu jakiegokolwiek materiału.
7. Pracy na pile tarczowej do cięcia drewna w rękawicach roboczych oraz z założonymi na ręce bransoletami, łańcuszkami, zegarkami, sygnetami itp.
8. Pracy na pile tarczowej do cięcia drewna bez klina rozszczepiającego.
9. Odkładania na bok piły tarczowej ręcznej, gdy trwają obroty tarczy tnącej.
10. Transportu pionowego piły tarczowej ręcznej z wykorzystaniem przewodu zasilającego.
11. Pozostawiania włączonej piły tarczowej bez nadzoru.